Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 30/2016, 67/2017 и 64/2018 година министерот за образование донесе скаратена наставна програма по наставниот предмет **географија** за II година средно гимназиско образование во учебната 2020/21 година за учебната 2020/21 година.

1. **Вовед**

Скратената наставна програма по наставниот предмет географија за II година гимназиско образование се базира на целите/очекуваните резултати предвидени со наставната програма за наставиот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратенета програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 159 наставни денови, при што се почитува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, односно за наставен предмет со 2 часа неделно се предвидуваат 64 часа во скратената програма.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите, очекуваните резултати, определените поими, методите и активностите утврдени во редовната наставна програма.

2. **Преглед на теми и наставни единици**

   Во скратената наставна програма предвидени се 34 часа за нови наставн содржини и 30 часа за повторување, утврдување и систематизација на постигањата.

Тема/Подрачје
I.тема: Република Северна Македонија – Етнографски карактеристики (3+3) часа
Наставни единици:
- Географско-етнографски одлики на Р. С. Македонија:
- Сообраќајна положба;
- Географска положба, граници и големина.

II.тема: Релјеф на Р.С. Македонија (4+3) часа
Наставни единици:
-Геолошки состав и тектоника;
-Класификација на релјефот;
-Морфолошки форми;
-Генетски типови на релјеф.

III. тема: Клима на Р. С. Македонија (3+2) часа
Наставни единици
-Климатски фактори;
-Климатски елементи;
-Климатски типови.

IV. тема: Хидрографија на Р. С. Македонија (5+4) часа
Наставни единици:
-Подземни води и извори
-Реки и речни сливови;
-Езера;
-Искористеност на водите;
-Загадување и заштита на водите.

V. тема: Почви, растителен и животински свет во Р. С. Македонија (4+4) часа
Наставни единици:
-Типови почви и просторна разместеност;
-Културни растенија;
-Шуми и пасишта;
-Животински свет.

VI. тема: Население и населби во Р. С. Македонија (5+5) часа
Наставни единици:
-Демографски карактеристики;
-Структурни карактеристики на населението;
-Миграции;
-Селски населби;
-Градски населби;

VII тема: Стопанско-географски карактеристики на Р. С. Македонија (10+9) часа
Наставни единици:
-Земјоделство – полјоделство;
-Сточарство;
-Шумарство,
-Лов и риболов;
-Енергетски извори;
-Рудни богатства;
-Индустрија;
-Сообраќај;
-Трговија;
-Туризам;

3. Дидактички препораки

Планирањето на наставата по предметот географија за II година гимназиско образование во оваа (скратена) верзија опфаќа програмски содржини од сите теми од редовната наставна програма. Двете теми: Почви и растителен и животински свет се споени во една тема. За секоја тема предвидени се одреден број на часови со цел да се изучат најважните содржина од скратената наставната програма по географија за II година и истата да се реализира во 64 наставни часа, во траење од 159 работни дена.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите, очекуваните резултати, определените поими, методите и активностите утврдени во редовната наставна програма, но за истите се поставуваат и различни по нивоа прашања и задачи водејќи се од предлог – активностите, дополнувајќи ги според потребите на учениците во класот.

Во наставната програма е дадено предлог за планирање на наставните часови за реализација на наставни теми и целини. Сепак, наставниот кадар треба самостојно да го планира фондот на часови за целосно и успешно реализирање на целите поставени во програмата. Со оглед на тоа што, составот на учениците во класот е хетероген, наставникот треба да практикува диференциран и индивидуализиран пристап во рамките на реализацијата на наставата. Ваквиот приод е во функција на индивидуалните специфични потреби на секој ученик и развивање на индивидуалните потенцијали и постигнувања.

Во скратена програма по предметот географија за II година гимназиско образование некои содржини се изоставени, прескокнати или скратени, додека други се надоврзуваат. Најчесто тие се содржини со кои учениците се сретнале во изминатите години или пак ќе се сретнат во иднина. Ова е направено со цел непречено да се реализира оваа скратена програма.

Се препорачува користење на следниве наставни средства:
- учебник избран на ниво на училиште за соодветниот предмет, одобрен од страна на министерот;
- други извори на учење во непосредната околина – објекти и појави во природата;
- енциклопедии, атласи и сл.;
- Интернет, образовни софтвери;
- списанија;
- аудио-визуелни средства.

Современата дидактичка технологија во наставата по географија покрај користењето на разни географски карти, дава исклучителни можности за користење на компјутерот, односно широка примена на геоинформатиката во наставата по географија. Исто така, во наставата може да се користат и немите карти, географска читанка, прирачник за наставата и др. Усвоените нови поими ќе претставуват надоградување и проширување на веќе стекнатите поими. Интерпретацијата и описите од страна на учениците неопходно е да бидат поттикнувани од стрна на наставникот на начин кој одговара на

индивидуалните карактеристики на ученикот. Изразувањето може да биде и преку: говор, есеј, илустративни методи, изработки на шеми, графикони итн. Употребата на имиња и цифрени податоци треба да биде сведена на разумно ниво. Во текот на наставата редовно се следат и се вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. (формативно оценување). Се препорачува да се користат следниве начини за следење, проверување и оценување на постигањата на учениците во рамките на наставните теми: усно, писмено, практично (обиди, вежби сл.), работа во групи, учество во истражување и презентација.

Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставик согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната настава програма.

Скратената наствна програма по наставниот предмет географија за II (втора) година гимназиско образование ја утврди

Бр. 12-8424/100
16.09.2020

Министер за образование и наука
Мила Царовска